

Số: 16 /BC-HĐPHLN

Lạng Sơn, ngày 14 tháng 01 năm 2019

BÁO CÁO

Kết quả kiểm tra, đánh giá thực hiện công tác phối hợp Trợ giúp pháp lý trong hoạt động tố tụng năm 2018

Thực hiện Quy chế hoạt động của Hội đồng phối hợp liên ngành về trợ giúp pháp lý trong hoạt động tố tụng ban hành kèm theo Quyết định số 94/QĐ-HĐ ngày 17/5/2017 của Hội đồng phối hợp liên ngành về trợ giúp pháp lý trong hoạt động tố tụng tỉnh Lạng Sơn (Hội đồng phối hợp liên ngành). Kế hoạch số 18/KH-HĐPHLN ngày 06/02/2018 của Hội đồng phối hợp liên ngành về triển khai hoạt động phối hợp liên ngành về trợ giúp pháp lý trong hoạt động tố tụng năm 2018; Kế hoạch số 44/KH – HĐPHLN ngày 11/5/2018 của Hội đồng phối hợp liên ngành về kiểm tra, đánh giá kết quả thực hiện công tác trợ giúp pháp lý trong hoạt động tố tụng năm 2018; Quyết định số 181/QĐ-HĐPHLN ngày 01/10/2018 Quyết định thành lập đoàn kiểm tra, đánh giá kết quả thực hiện công tác phối hợp trợ giúp pháp lý trong hoạt động tố tụng năm 2018.

I. TRIỂN KHAI CÔNG TÁC KIỂM TRA, ĐÁNH GIÁ

1. Công tác tự kiểm tra

Các ngành đã triển khai kế hoạch tự kiểm tra đánh giá đối với các đơn vị không tiến hành kiểm tra, đánh giá trực tiếp. Thực hiện việc thống kê, báo cáo đầy đủ, kịp thời, đúng quy định.

2. Kết quả công tác kiểm tra

03 đoàn kiểm tra của Hội đồng phối hợp liên ngành đã thực hiện việc kiểm tra, đánh giá kết quả thực hiện công tác phối hợp trợ giúp pháp lý trong hoạt động tố tụng năm 2018, đối với 03 đơn vị cơ quan tiến hành tố tụng cấp huyện là: Công an huyện Văn Quan; Viện Kiểm sát nhân dân huyện Lộc Bình; Tòa án nhân dân huyện Tràng Định¹. Trên cơ sở báo cáo kết luận kiểm tra của các Đoàn, Hội đồng phối hợp liên ngành tổng hợp kết quả kiểm tra, đánh giá như sau:

¹ Đoàn Kiểm tra số 1: Do ông Vũ Hồng Quang, Phó Giám đốc Công an tỉnh làm Trưởng đoàn – Kiểm tra tại Công an huyện Văn Quan; Đoàn Kiểm tra số 2 do ông Nông Văn Quảng, Phó Viện trưởng VKSND tỉnh làm Trưởng đoàn – Kiểm tra tại VKSND huyện Lộc Bình; Đoàn Kiểm tra số 3 do bà Nguyễn Thị Trung Vân, Phó Chánh án TAND tỉnh Trưởng đoàn – Kiểm tra tại Tòa án nhân dân huyện Tràng Định.

2.1. Việc triển khai Thông tư liên tịch số 11/2013/TTLT-BTP-BCA-BQP-BTC-VKSNDTC-TCNDTC, ngày 04/7/2013 của Bộ Tư pháp, Bộ Công an, Bộ Quốc phòng, Bộ Tài Chính, Viện kiểm sát nhân dân tối cao, Tòa án nhân dân tối cao (sau đây viết tắt TTLT số 10/2018) và Thông tư liên tịch số 10/2018/TTLT- BTP- BCA-BTC-VKSNDTC-TANDTC ngày 29/6/2018 về hướng dẫn thực hiện một số quy định của pháp luật về trợ giúp pháp lý trong hoạt động tố tụng, đã được Lãnh đạo Các cơ quan tiến hành tố tụng chỉ đạo triển khai đến toàn thể người tiến hành tố tụng, cán bộ, chiến sỹ nhận thức sâu sắc về vai trò của công tác trợ giúp pháp lý nói chung và trợ giúp pháp lý trong hoạt động tố tụng nói riêng để quá trình thực hiện nhiệm vụ của mình tuân thủ các quy định của pháp luật.

2.2. Việc thực hiện chế độ thống kê, báo cáo hoạt động công tác phối hợp được các Cơ quan triển khai và thực hiện nghiêm túc chế độ thống kê, báo cáo với cơ quan cấp trên theo định kỳ.

2.3. Công tác chỉ đạo người tiến hành tố tụng giải thích cho người bị bắt, người bị tạm giữ, bị can, bị cáo, người bị hại và các đương sự khác về quyền được trợ giúp pháp lý và hướng dẫn họ tiếp cận các thông tin về trợ giúp pháp lý, các hình thức tiếp cận với Trung tâm Trợ giúp pháp lý được quan tâm và thực hiện nghiêm túc, việc giải thích được lập biên bản lưu trong hồ sơ và sổ theo dõi vụ việc trợ giúp pháp lý, tạo điều kiện thuận lợi cho người được trợ giúp pháp lý. Tuy nhiên, chưa giải thích đầy đủ cho tất cả các đối tượng theo quy định (như bị hại trong các vụ án hình sự và các đương sự khác).

2.4. Việc cấp giấy chứng nhận tham gia tố tụng, đăng ký người bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp cho Trợ giúp viên pháp lý, Luật sư thực hiện trợ giúp pháp lý được các Cơ quan tiến hành tố tụng thực hiện đúng theo quy định pháp luật về tố tụng. Trợ giúp viên pháp lý, Luật sư thực hiện trợ giúp pháp lý được các cơ quan tạo điều kiện tham gia tố tụng, đảm bảo quy định của pháp luật.

2.5. Các cơ quan tiến hành tố tụng luôn tạo điều kiện, thông báo thời gian, địa điểm làm việc và lịch xét xử vụ án cho Trợ giúp viên pháp lý, Luật sư thực hiện trợ giúp pháp lý tham gia tố tụng.

2.6. Người thuộc diện được trợ giúp pháp lý là người bị bắt, người bị tạm giữ, bị can, bị cáo, người bị hại và các đương sự khác đều được các Điều tra viên, Cán bộ điều tra, Kiểm sát viên, Thẩm phán, Thư ký Tòa án hướng dẫn cụ thể, tận tình để họ liên hệ tại Trung tâm, Chi nhánh của Trung tâm trợ giúp pháp lý để yêu cầu hoặc hướng dẫn viết đơn yêu cầu trợ giúp pháp lý chuyển cho Trung tâm trợ giúp pháp lý theo Quy chế phối hợp. Tuy nhiên, số lượng người được TGPL tại các cơ quan tiến hành tố tụng được kiểm tra có yêu cầu TGPL còn ít, do nhận thức của người được trợ giúp pháp lý còn hạn chế, chưa hiểu được quyền được trợ giúp pháp lý.

II. KẾT QUẢ PHỐI HỢP TGPL QUA VIỆC KIỂM TRA, ĐÁNH GIÁ TẠI 03 CƠ QUAN

1. Tại Công an huyện Văn Quan

Đoàn kiểm tra số 1 đã tiến hành kiểm tra, đánh giá tại Công an huyện Văn Quan. Kết quả kiểm tra cho thấy Công an huyện Văn Quan đã giải thích tương đối đầy đủ quyền được trợ giúp pháp lý cho người bị bắt, người bị tạm giữ, tạm giam, bị can và các đương sự khác, trong đó có 13 bị can, 05 người bị hại thuộc diện được trợ giúp pháp lý. Đến thời điểm kiểm tra có 03 bị can yêu cầu trợ giúp pháp lý.

Đơn vị tiến hành lập sổ theo dõi vụ việc trợ giúp pháp lý theo đúng quy định của Thông tư liên tịch số 10/2018/TTLT-BTP-BCA-BQP-BTC-VKSNDTC-TANDTC. Các biên bản giải thích quyền được trợ giúp pháp lý được lưu đầy đủ trong hồ sơ vụ án.

Tồn tại: Số lượng bị can, người bị hại thuộc diện được trợ giúp pháp lý nhiều, tuy nhiên vì tâm lý e ngại, một số trường hợp điều tra viên giải thích quyền được trợ giúp pháp lý chưa thực sự rõ ràng, dễ hiểu nên số lượng người yêu cầu trợ giúp pháp lý còn ít, gây ảnh hưởng đến hiệu quả chung của hoạt động phối hợp.

2. Tại Viện kiểm sát nhân dân huyện Lộc Bình

Đoàn kiểm tra số 2 đã tiến hành kiểm tra, đánh giá tại Viện kiểm sát nhân dân huyện Lộc Bình. Trong thời điểm kiểm tra (từ ngày 01/10/2017- 30/9/2018) Viện kiểm sát nhân dân huyện Lộc Bình đã cấp 16 giấy chứng nhận tham gia tố tụng cho các Trợ giúp viên, Luật sư thực hiện trợ giúp pháp lý, đồng thời giải thích cho người bị buộc tội và các đương sự khác về quyền được trợ giúp pháp lý.

Do đặc thù của giai đoạn tiến hành tố tụng tại Viện kiểm sát, chủ yếu các đối tượng có yêu cầu điều tra vụ án chuyên, kiểm sát viên kiểm sát việc điều tra đã nắm được toàn bộ yêu cầu của các đối tượng, do đó tại giai đoạn truy tố không có các yêu cầu trợ giúp pháp lý phát sinh.

3. Tại Tòa án nhân dân huyện Tràng Định

Đoàn kiểm tra số 3, đã tiến hành kiểm tra, đánh giá tại TAND huyện Tràng Định. Qua việc kiểm tra cho thấy trong quá trình tiến hành tố tụng, người tiến hành tố tụng đã thực hiện giải thích quyền được trợ giúp pháp lý cho các bị cáo, người bị hại và các đương sự. Việc giải thích chưa được lập thành biên bản. Trong năm 2018 Tòa án nhân dân huyện Tràng Định đã đăng ký và thông báo tham gia tố tụng cho 12 lượt Trợ giúp viên, Luật sư thực hiện trợ giúp pháp lý.

III. ĐÁNH GIÁ CHUNG

1. Ưu điểm

Các cơ quan tiến hành tố tụng cấp huyện luôn nhận được sự quan tâm, chỉ đạo về nghiệp vụ và hướng dẫn về công tác phối hợp về trợ giúp pháp lý của cơ quan cấp trên. Đồng thời luôn quan tâm chỉ đạo cán bộ, công chức trong ngành chủ động cập nhật các văn bản pháp luật có liên quan về công tác trợ giúp pháp lý giúp; công tác

phổ biến, giải thích quyền được trợ giúp pháp lý cho người dân được đầy đủ, chính xác.

Công tác phối hợp tại các cơ quan được quan tâm, tổ chức thực hiện theo chức năng, nhiệm vụ của từng đơn vị.

Người tiến hành tố tụng đã hướng dẫn, giải thích cho công dân quyền được TGPL, được mời người bào chữa, bảo vệ quyền lợi hợp pháp theo quy định của pháp luật. Tạo điều kiện thuận lợi cho Trợ giúp viên pháp lý, Luật sư thực hiện trợ giúp pháp lý đăng ký tham gia tố tụng .

2. Khó khăn, hạn chế

Bên cạnh các kết quả đạt được, tại các cơ quan được kiểm tra còn có những điểm khó khăn, hạn chế chung như sau:

- Việc lập sổ theo dõi vụ việc trợ giúp pháp lý tại các cơ quan tiến hành tố tụng chưa được thực hiện đồng bộ, nội dung giải thích chưa cụ thể, ngắn gọn, rõ ràng, dễ hiểu cho mọi đối tượng. Việc giải thích quyền được trợ giúp pháp lý tại một số đơn vị chưa được lập thành biên bản mà chỉ giải thích miệng, do đó chưa đảm bảo đúng quy định của pháp luật²;

- Nhiều đối tượng được trợ giúp pháp lý có nhận thức còn hạn chế; có trường hợp được giải thích nhưng còn có tâm lý e ngại chưa tự mình hoặc nhờ người thân liên hệ với Trung tâm trợ giúp pháp lý nhà nước tỉnh Lạng Sơn và các Chi nhánh của Trung tâm để yêu cầu trợ giúp pháp lý;

- Số lượng người thực hiện trợ giúp pháp lý còn ít (06 trợ giúp viên pháp lý; 08 Luật sư thực hiện Trợ giúp pháp lý) dẫn đến không đảm bảo về thời gian khi tham gia tố tụng;

- Việc lắp đặt Bảng thông tin, tờ thông tin trợ giúp pháp lý, in các loại biểu mẫu theo quy định của Luật trợ giúp pháp lý năm 2017 và văn bản hướng dẫn thi hành thay thế tại các cơ quan tiến hành tố tụng chưa thực hiện được.

IV. ĐỀ XUẤT, KIẾN NGHỊ

Qua công tác kiểm tra, đề nghị các cơ quan thành viên của Hội đồng thực hiện một số công việc sau:

- Các cơ quan tiến hành Tố tụng tiếp tục triển khai Thông tư liên tịch số 10/2018/TTLT- BTP –BCA - BQP - BTC-VKSNDTC - TANDTC ngày 29/06/2018 của Bộ Tư pháp, Bộ Công an, Bộ Quốc phòng, Bộ Tài chính, Viện kiểm sát nhân dân tối cao, Tòa án nhân dân tối cao quy định về phối hợp thực hiện trợ giúp pháp lý trong hoạt động tố tụng cho người tiến hành tố tụng, bảo đảm tuân thủ đầy đủ các bước, nội dung thực hiện.

- Chủ động thực hiện tốt Quy chế hoạt động của Hội đồng phối hợp liên ngành về trợ giúp pháp lý trong hoạt động tố tụng, ban hành kèm theo Quyết định số 94/QĐ

² Tòa án nhân dân huyện Tràng Định, chưa lập biên bản giải thích về quyền được trợ giúp pháp lý

– HĐ ngày 17/5/2017 của Hội đồng phối hợp liên ngành về trợ giúp pháp lý trong hoạt động tố tụng tỉnh Lạng Sơn, cụ thể như:

+ Chỉ đạo người tiến hành tố tụng đơn vị mình thực hiện nghiêm túc việc giải thích theo quy định của pháp luật cho người đang bị tạm giữ, tạm giam, bị can, bị cáo, người bị hại, các đương sự khác biết về quyền được trợ giúp pháp lý;

+ Việc hướng dẫn, giải thích cho bị can, bị cáo, người bị hại, đương sự phải được thể hiện tại các giấy tờ tố tụng như: Biên bản giải thích quyền được trợ giúp pháp lý, ngoài ra người tiến hành tố tụng có thể thực hiện việc giải thích bằng việc ban hành văn bản hướng dẫn đương sự, bị can, bị cáo liên hệ tại Trung tâm Trợ giúp pháp lý nhà nước tỉnh Lạng Sơn và các Chi nhánh của Trung tâm trợ giúp pháp lý để đảm bảo quyền được trợ giúp pháp lý của những người được trợ giúp pháp lý theo quy định của pháp luật;

+ Lập sổ theo dõi vụ việc trợ giúp pháp lý cho người bị bắt, người bị tạm giữ, bị can, bị cáo, người bị hại và các đương sự khác phục vụ cho việc tổng hợp, thống kê;

+ Khi có yêu cầu trợ giúp pháp lý thì hướng dẫn họ hoặc người thân của họ liên hệ với Trung tâm Trợ giúp pháp lý nhà nước tỉnh Lạng Sơn hoặc các Chi nhánh của Trung tâm để được trợ giúp; tạo điều kiện thuận lợi để họ được hưởng quyền được trợ giúp pháp lý;

- Trung tâm Trợ giúp pháp lý nhà nước tiến hành rà soát các Bảng thông tin, Hộp tin trợ giúp pháp lý đã lắp đặt tại các cơ quan tiến hành tố tụng. Cung cấp cho các cơ quan tiến hành tố tụng Bảng thông tin, Tờ thông tin, Hộp tin trợ giúp pháp lý theo mẫu mới để lắp đặt thay thế kịp thời. Mở lớp tập huấn, quán triệt các văn bản liên quan đến công tác trợ giúp pháp lý và phối hợp liên ngành về trợ giúp pháp lý trong hoạt động tiến hành tố tụng cho người tiến hành tố tụng và người thực hiện trợ giúp pháp lý./.

Nơi nhận:

- TT HĐ PHLNTW (Bộ Tư pháp);
- UBND tỉnh Lạng Sơn;
- Các đơn vị được kiểm tra;
- Ủy viên HĐPHLN;
- Thành viên Tổ thư ký HĐPHLN;
- Lưu VT, TGPL.

**TM. HỘI ĐỒNG
CHỦ TỊCH**

**GIÁM ĐỐC SỞ TƯ PHÁP
Hoàng Thúy Duyên**